



## Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. birželio 28 d.\*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo – Darbuotojų migrantų socialinė apsauga – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 – XI priede Ispanijai skirtas 2 punktas – Senatvės pensija – Apskaičiavimo metodas – Teorinė suma – Aktualūs įmokų apskaičiavimo bazė – Speciali sutartis – Įmokos apskaičiavimo bazės pasirinkimas – Nacionalinės teisės aktai, įpareigojantys darbuotoją mokėti mažiausia įmokų apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas“

Byloje C-2/17

dėl *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* (Galisijos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2016 m. gruodžio 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. sausio 2 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Instituto Nacional de la Seguridad (INSS)**

prieš

**Tesorería General de la Seguridad Social,**

**Jesús Crespo Rey**

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Levits, teisėjai M. Berger ir F. Biltgen (pranešėjas),

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. gruodžio 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)*, atstovaujamo *letrados* A.R. Trillo García ir A. Alvarez Moreno,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos V. Ester Casas,
- Europos Komisijos, atstovaujamos S. Pardo Quintillán, D. Martin ir J. Tomkin,

\* Proceso kalba: ispanų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

### Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72), iš dalies pakeisto 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 988/2009 (OL L 284, 2009, p. 423) (toliau – Reglamentas Nr. 883/2004), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)* (Nacionalinis socialinės apsaugos institutas (INSS), Ispanija) ir *Tesorería General de la Seguridad Social* (Socialinio draudimo bendrasis izdas, Ispanija) ginčą su J. Crespo Rey dėl pastarojo senatvės pensijos apskaičiavimo.

### Teisinis pagrindas

#### *Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo*

- 3 1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge pasirašytas Europos bendrijos ir jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo (OL L 114, 2002, p. 6, toliau – Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo) 1 straipsnio a ir d punktais siekiama Europos Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos piliečiams suteikti teisę atvykti, gyventi, dirbti pagal darbo sutartį, verstis savarankiška veikla ir likti Susitariančiųjų Šalių teritorijoje, taip pat sudaryti tokias pačias gyvenimo, įsidarbinimo ir darbo sąlygas, kokios yra sudarytos piliečiams.
- 4 Šio susitarimo 2 straipsnyje numatyta, kad taikant susitarimo I, II ir III priedų nuostatas, vienos Susitariančiosios Šalies piliečiai, teisėtai gyvenantys kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, negali būti diskriminuojami dėl pilietybės.
- 5 To paties susitarimo 8 straipsnyje nustatyta:

„Pagal II priedą Susitariančiosios Šalys numato socialinės apsaugos sistemų koordinavimą, kurio tikslas:

- a) užtikrinti vienodo požiūrio principą;
- b) apibrėžti taikytinus įstatymus;
- c) suderinti visus laikotarpius, į kuriuos atsižvelgiama susijusių šalių nacionaliniuose įstatymuose, tam, kad būtų galima įgyti ir užtikrinti teisę gauti pašalpas bei tokias pašalpas apskaičiuoti;
- d) mokėti išmokas Susitarianči[ųjų] Šal[ių] teritorijoje [nuolat] gyvenantiems asmenims;
- e) skatinti valdžios organų ir institucijų tarpusavio administracinę paramą bei bendradarbiavimą.“

6 Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo I priedo 9 straipsnio „Vienodas požiūris“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui, Susitariančiosios Šalies piliečiui, turi būti sudarytos tos pačios įdarbinimo ir darbo sąlygos, kaip ir kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje pagal darbo sutartį dirbantiems tos šalies piliečiams, ypač nustatant darbo užmokestį, atleidžiant iš darbo, o bedarbystės atveju – gražinant arba vėl priimant į darbą.

2. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo ir jo šeimos nariai, nurodyti šio priedo 3 straipsnyje, naudojami vienodomis mokestinėmis ir socialinėmis lengvatomis kaip vietiniai darbuotojai ir jų šeimos nariai.“

7 Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo II priedas „Socialinės apsaugos sistemų koordinavimas“ buvo iš dalies pakeistas minėtu susitarimu įsteigto Jungtinio komiteto 2012 m. kovo 31 d. Sprendimu Nr. 1/2012 (OL L 103, 2012, p. 51).

8 Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo, iš dalies pakeisto Sprendimu Nr. 1/2012, II priedo 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo Susitariančiosios Šalys sutaria tarpusavyje taikyti Europos Sąjungos teisės aktus, į kuriuos daroma nuoroda šio priedo A skirsnyje su pakeitimais, padarytais tuo skirsniu, arba tokiems teisės aktams lygiavertes taisykles.

2. Šio priedo A skirsnyje nurodytuose teisės aktuose vartojama sąvoka „valstybė (-ės) narė (-ės)“, be valstybių, kurioms taikomi atitinkami Europos Sąjungos teisės aktai, papildomai taikoma ir Šveicarijai.“

9 Iš dalies pakeisto Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo II priedo A skirsnyje išvardyti „teisės aktai, į kuriuos daroma nuoroda“, įskaitant, be kita ko, Reglamentą Nr. 883/2004.

### ***Reglamentas Nr. 883/2004***

10 Pagal Reglamento Nr. 883/2004 52 straipsnio „Išmokų skyrimas“, įtvirtinto šio reglamento III antraštinėje dalyje „Specialios nuostatos, susijusios su įvairiomis išmokų rūšimis“, o konkrečiai 5 skyriuje „Senatvės ir maitintojo netekimo pensijos“, 1 dalyje nustatyta:

„Kompetentinga įstaiga mokėtiną išmoką apskaičiuoja:

a) pagal jos taikomus teisės aktus, jei tik sąlygos gauti išmokoms buvo patenkintos vien pagal nacionalinius [nacionalinės] teisės aktus (nepriklausoma išmoka);

b) apskaičiavus teorinę sumą, o vėliau – faktinę sumą (proporcingoji išmoka) taip:

i) teorinis išmokos dydis yra lygus išmokai, dėl kurios atitinkamas asmuo galėtų kreiptis, jeigu visi draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpiai, kurie buvo įgyti pagal kitų valstybių narių teisės aktus, būtų įgyti pagal jos taikomus teisės aktus išmokos skyrimo dieną. Jeigu pagal šiuos teisės aktus išmokos dydis nepriklauso nuo įgytų laikotarpių trukmės, toks dydis laikomas teoriniu dydžiu;

ii) tada kompetentinga įstaiga, remdamasi apskaičiuotu teoriniu dydžiu, nustato faktinį proporcingosios išmokos dydį, pagal santykį tarp laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal tos įstaigos taikomus teisės aktus, trukmės ir bendros laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmės.“

- 11 Šio reglamento 56 straipsnio „Papildomos išmokų skaičiavimo nuostatos“, įtvirtinto tame pačiame 5 skyriuje, 1 dalyje nustatyta:

„Apskaičiuojant 52 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus teorinį ir proporcingą dydžius, taikomos šios taisyklės:

<...>

- c) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis pajamomis, įmokomis, bazinėmis įmokomis, priedais, darbo užmokesčiu, kitomis sumomis arba daugiau negu vienu iš jų (vidutiniais, proporcingais, fiksuotais ar įskaitytais dydžiais), kompetentinga įstaiga:
- i) išmokų skaičiavimo pagrindą nustato remdamasi tik pagal jos taikomus teisės aktus įgytais laikotarpiais;
  - ii) išmokų sumą, kuri turi būti apskaičiuojama remiantis draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpiais, įgytais pagal kitų valstybių narių teisės aktus, nustato remdamasi tais pačiais veiksniais, pagal kuriuos buvo nustatyti arba įskaityti pagal jos taikomus teisės aktus įgyti draudimo laikotarpiai;

jei būtina, pagal XI priede atitinkamai valstybei narei nustatytas procedūras.

<...>“

- 12 Minėto reglamento XI priedu „Specialios nuostatos dėl valstybių narių teisės aktų taikymo“ siekiama atsižvelgti į valstybių narių įvairių socialinės apsaugos sistemų ypatumus, kad būtų lengviau taikyti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo taisyklės. Iš Reglamento Nr. 988/2009 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad kelios valstybės narės paprašė, kad į šį priedą būtų įtraukti su jų socialinės apsaugos teisės aktų taikymu susiję įrašai, ir Europos Komisijai pateikė savo teisės aktų ir sistemų teisinius bei praktinius paaiškinimus.
- 13 Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirto punkto 2 dalyje numatyta:

- „a) Pagal šio reglamento 56 straipsnio 1 dalies c punktą Ispanijos teorinė išmoka apskaičiuojama remiantis faktinėmis asmens įmokomis, kurias jis mokėjo prieš paskutiniosios įmokos Ispanijos socialinei apsaugai sumokėjimą ėjusiais metais. Tais atvejais, kai apskaičiuojant bazinę pensiją turi būti atsižvelgta į draudimo ir (arba) gyvenimo laikotarpius pagal kitų valstybių narių teisės aktus, minėtiems laikotarpiams naudojama Ispanijos įmokų bazė, taikyta referenciniams laikotarpiams artimiausiu laiku, atsižvelgiant į mažmeninių kainų indekso raidą.
- b) Įgytos pensijos dydis padidinamas pagal apskaičiuotą kiekvienų kitų metų tos pačios rūšies pensijų padidinimą ir pakartotinį vertinimą.“

### ***Ispanijos teisė***

#### *Bendrasis socialinės apsaugos įstatymas*

- 14 Konsoliduotos redakcijos *Ley General de la Seguridad Social* (Bendrasis socialinės apsaugos įstatymas), patvirtintos 1994 m. birželio 20 d. *Real Decreto Legislativo 1/1994* (1994 m. birželio 20 d. Karaliaus įstatyminis dekretas Nr. 1/1994) (BOE, 1994 m. birželio 29 d., Nr. 154, p. 20658), kuris taikomas *ratione temporis* pagrindinės bylos aplinkybėms, 162 straipsnyje numatyta apskaičiuoti senatvės pensijos bazinę sumą pagal įmokų sistemą.

- 15 Bendrojo socialinės apsaugos įstatymo penktosios pereinamojo laikotarpio nuostatos „Pereinamosios nuostatos dėl senatvės pensijos bazinės sumos“ 1 dalies pirmame sakinyje nurodyta, kad „nuo 2013 m. sausio 1 d. bazinės senatvės pensijos suma apskaičiuojama 192 mėnesių, ėjusių iki išėjimo į pensiją, įmokų sumą padalijus iš 224“.

*2003 m. ministro įsakymas*

- 16 2003 m. spalio 13 d. *Orden TAS/2865/2003* (Ministro įsakymas TAS/2865/2003) (BOE, Nr. 250, 2003 m. spalio 18 d., toliau – 2003 m. ministro įsakymas) numatytos sąlygos, kuriomis remiantis galima apsidrausti pagal Ispanijos socialinės apsaugos sistemą pasirašant specialią sutartį.
- 17 2003 m. ministro dekreto 2 straipsnyje apibrėžiami asmenys, kurie paprastai gali pasirašyti tokią sutartį. Šie asmenys daugiausia yra socialinės apsaugos draudimu neapdrausti darbuotojai.
- 18 Minėto ministro įsakymo 6 straipsnyje nustatyta įmokų bazė, kuri taikoma šią sutartį pasirašantiems asmenims; pasirašydami tokią sutartį šie asmenys gali pasirinkti vieną iš skirtingų mėnesinės įmokos apskaičiavimo bazių dydžių:
- didžiausią bazę, taikomą apdraudžiant įprastos įmokų mokėtojų grupės, atitinkančios suinteresuotojo asmens profesinę kategoriją, arba sistemos, į kurią jis patenka, rizika, laikantis tam tikrų sąlygų,
  - įmokų apskaičiavimo bazę, apskaičiuojamą įprastų rizikos bazių, kuriomis grindžiamos įmokos apibrėžtu laikotarpiu, sumą padalijus iš 12,
  - mažiausią įmokų apskaičiavimo bazę, kuri specialios sutarties įsigaliojimo datą taikoma specialioje socialinės apsaugos sistemoje savarankiškai dirbantiems asmenims,
  - tarpinę įmokų apskaičiavimo bazę pirma nurodytų bazių, apibrėžtų atsižvelgiant į tris apibūdintas galimybes, atžvilgiu.
- 19 2003 m. ministro įsakymo II skyriuje „Specialios sutarties sąlygos“ įtvirtintas 3 skyrius, jame išdėstytos užsienyje dirbantiems Ispanijos piliečiams ir jų vaikams bei Ispanijoje gyvenantiems kitos valstybės socialinio draudimo sistemos paslaugų gavėjams taikomos su specialiomis sutartimis susijusios nuostatos.
- 20 2003 m. ministro įsakymo 15 straipsnio, kuris įtvirtintas šiame 3 skyriuje, nuostatos reglamentuoja „specialią sutartį, skirtą Ispanijoje esantiems emigrantams ir jų užsienyje dirbantiems vaikams“ (toliau – speciali sutartis). Šio straipsnio 1 dalyje numatyta, kad tokią sutartį gali pasirašyti „Ispanijoje esantys emigrantai ir jų Ispanijos pilietybę turintys vaikai, neatsižvelgiant į tai, ar jie anksčiau buvo apdrausti pagal Ispanijos socialinės apsaugos sistemą, nesvarbu, kurioje šalyje jie dirba, ir į tai, ar ši šalis su Ispanijos Karalyste yra pasirašiusi susitarimą ar sutartį socialinės apsaugos srityje“, bei „Ispanijos emigrantai ir jų vaikai, nesvarbu, kurioje šalyje jie dirba, grįžimo į Ispanijos teritoriją momentu, su sąlyga, kad jie privaloma tvarka nėra apdrausti pagal valstybinę Ispanijos socialinės apsaugos sistemą“.
- 21 Be to, minėto straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Pagal šios rūšies specialią sutartį mokama bazinė mėnesinė įmoka bet kuriuo atveju sudaro pagal bendrą socialinės apsaugos sistemą nustatytą mažiausią įmokų apskaičiavimo bazę.<...>“

## Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 22 J. Crespo Rey turi Ispanijos pilietybę. Po to, kai Ispanijoje nuo 1965 m. rugpjūčio iki 1980 m. birželio mėn. kelis laikotarpius mokėjo didesne, palyginti su Ispanijos bendroje socialinės apsaugos sistemoje nustatyta mažiausia įmokų apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas, jis įsikūrė Šveicarijoje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nuo 1984 m. gegužės 1 d. iki 2007 m. lapkričio 30 d. jis mokėjo įmokas į šios valstybės socialinės apsaugos sistemą.
- 23 2007 m. gruodžio 1 d. J. Crespo Rey pasirašė Ispanijos socialinės apsaugos sistemos specialią sutartį (toliau – 2007 m. gruodžio 1 d. speciali sutartis) ir nuo šios datos iki 2014 m. sausio 1 d. mokėjo įmokas, kurios buvo apskaičiuojamos remiantis bendroje Ispanijos socialinio draudimo sistemoje nustatyta mažiausia įmokų apskaičiavimo baze.
- 24 2014 m. rugsėjo 26 d. INSS sprendimu J. Crespo Rey buvo suteikta teisė į pensiją Ispanijoje.
- 25 Apskaičiuodamas šią pensiją INSS pagal Bendrojo socialinės apsaugos įstatymo penktąją pereinamojo laikotarpio nuostatą atsižvelgė į suinteresuotojo asmens per ankstesnius 192 mėnesius iki jo išėjimo į pensiją, t. y. laikotarpį nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., sumokėtas įmokas.
- 26 INSS laikotarpį nuo 2007 m. gruodžio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., kuriuo buvo taikoma 2007 m. gruodžio 1 d. speciali sutartis, prilygino Ispanijoje įgytam laikotarpiui. Taigi jis taikė Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtame 2 punkte nustatytą tvarką ir šiuo laikotarpiu kaip skaičiavimo pagrindu rėmėsi J. Crespo Rey pagal šią sutartį sumokėtomis įmokomis.
- 27 Kalbant apie laikotarpį nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2007 m. lapkričio 30 d., kuriuo J. Crespo Rey, prieš pasirašydamas šią sutartį, dirbo Šveicarijoje, INSS pagal Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtą 2 punktą atsižvelgė į Ispanijos įmokų apskaičiavimo bazę, taikytą referenciniams laikotarpiams artimiausiu laiku. INSS nusprendė, kad tai buvo 2007 m. gruodžio mėn. įmokų apskaičiavimo bazė, kuria remiantis buvo apskaičiuota J. Crespo Rey pagal tą pačią sutartį sumokėta pirmoji mažiausia įmoka.
- 28 J. Crespo Rey pateikė ieškinį dėl šio sprendimo *Juzgado de lo Social nº 1 de La Coruña* (Korunjos socialinių bylų teismas Nr. 1, Ispanija), siekdamas užginčyti INSS jam apskaičiuotą senatvės pensiją.
- 29 Kadangi minėtas teismas J. Crespo Rey pateiktą ieškinį patenkino, INSS apskundė *Juzgado de lo Social nº 1 de La Coruña* (Korunjos socialinių bylų teismas Nr. 1) sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* (Galisijos aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija).
- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar nacionalinės teisės aktas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra suderinamas su SESV 45 straipsnio 1 dalimi tiek, kiek, viena vertus, pagal 2003 m. ministro įsakymo 15 straipsnį darbuotojas migrantas įpareigojamas mokėti mažiausia įmokų apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas be galimybės pasirinkti kitą įmokų apskaičiavimo bazę, ir, kita vertus, INSS prilygina šios sutarties taikymo laikotarpį Ispanijoje įgytam laikotarpiui, todėl apskaičiuojant šio darbuotojo teorinę senatvės pensijos sumą atsižvelgiama tik į pagal minėtą sutartį sumokėtas mažiausias įmokas, nors prieš pasinaudodamas laisvo judėjimo teise atitinkamas darbuotojas Ispanijoje mokėjo didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas.
- 31 Jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad yra toks neatitikimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar nori išsiaiškinti, ar pagal SESV 45 straipsnį ir Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtą 2 punktą apskaičiuojant teorinį darbuotojo migranto senatvės pensijos dydį reikia

atsižvelgti į jo paskutinę realiai Ispanijoje sumokėtų mokymų apskaičiavimo bazę prieš jam pasinaudojant laisvo judėjimo teise, tai yra didesnę mokymų apskaičiavimo bazę, palyginti su ta, kuria remdamasis minėtas darbuotojas migrantas mokėjo mokymus pagal 2007 m. gruodžio 1 d. specialią sutartį.

32 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* (Galisijos aukštesnysis teisingumo teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtame 2 punkte vartojama frazė „Ispanijos mokymų apskaičiavimo bazė, taikyta referenciniams laikotarpiams artimiausiu laiku“, turi būti aiškinama taip, kad į ją nepatenka tos mokymų apskaičiavimo bazės, kurios taikomos pagal Ispanijos vidaus teisės nuostatas, pagal kurias sugrįžęs darbuotojas migrantas, kurio realiai Ispanijoje sumokėtos paskutinės mokymos buvo didesnės nei mažiausios mokymų apskaičiavimo bazės, turi galimybę tik pasirašyti sutartį dėl mokymų, kurios mokamos remiantis mažiausiomis mokymų apskaičiavimo bazėmis, išsaugojimo, nors tuo atveju, jeigu jis būtų buvęs sėslus darbuotojas būtų turėjęs galimybę šią sutartį pasirašyti [dėl mokymų, paremtų] didesnėmis jų apskaičiavimo bazėmis?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtą 2 punktą, siekiant ištaisyti darbuotojui migrantui padarytą žalą, priemonės, kuriomis atsižvelgiama į paskutines realias Ispanijoje padarytas tinkamai indeksuotas mokymus ir pagal kurias mokymų mokėjimo laikotarpį, įgytą pagal sutartį dėl mokymų išsaugojimo, galima laikyti neutraliu arba tarpiniu laikotarpiu, yra tinkamos?“

## Dėl prejudicinių klausimų

### *Dėl priimtinumų*

33 Ispanijos vyriausybė pateikia nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą remdamasi tuo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarė klaidą vertindamas faktines aplinkybes, kurios nebuvo nagrinėjamos apeliaciniame procese, ir dėl šios priežasties prašo pateikti išaiškinimą, kuris neturi jokio ryšio su pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybėmis.

34 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnyje numatytą procedūrą, grindžiamą aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskirumu, bet koks nagrinėjamų faktinių aplinkybių vertinimas yra nacionalinio teismo kompetencija. Be to, tik nacionalinis teismas, nagrinėjantis bylą ir turintis prisiimti atsakomybę dėl priimtino teismo sprendimo, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar jų sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (žr., be kita ko, 2011 m. vasario 10 d. Sprendimo *Haribo Lakritzten Hans Riegel ir Österreichische Salinen*, C-436/08 ir C-437/08, EU:C:2011:61, 41 punktą ir 2009 m. spalio 22 d. Sprendimo *Zurita García ir Choque Cabrera*, C-261/08 ir C-348/08, EU:C:2009:648, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

35 Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, EU:C:2006:758, 25 punktą ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Breitsamer und Ulrich*, C-113/15, EU:C:2016:718, 33 punktą).

- 36 Minėtos svarbos prezumpcijos negali paneigti vien tai, kad viena iš pagrindinės bylos šalių ginčija tam tikrus faktus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti ir nuo kurių priklauso to ginčo dalyko apibrėžimas (2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, EU:C:2006:758, 26 punktą ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Breitsamer und Ulrich*, C-113/15, EU:C:2016:718, 34 punktą).
- 37 Šioje byloje Ispanijos vyriausybė ir INSS Teisingumo Teisme tvirtino, kad priešingai, nei teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, laikotarpiu nuo 2007 m. gruodžio 1 d. – 2007 m. gruodžio 1 d. specialios sutarties pasirašymo dieną – iki 2013 m. gruodžio 31 d. – J. Crespo Rey išėjimo į pensiją dieną – šis ir toliau dirbo ir mokėjo įmokas Šveicarijoje.
- 38 Taigi klausimas, ar J. Crespo Rey šios sutarties pasirašymo momentu buvo grįžęs į Ispaniją, ar vis dėlto jis toliau dirbo ir mokėjo įmokas Šveicarijoje, yra susijęs su faktinėmis aplinkybėmis pagrindinėje byloje, kurių Teisingumo Teismas neturi tikrinti.
- 39 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti Ispanijos vyriausybės nurodytą nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą.

### *Dėl esmės*

- 40 Primintina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Tam Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Iš tiesų Teisingumo Teismas turi aiškinti visas Sąjungos teisės nuostatas, kurių reikia nacionaliniams teismams, kad jie priimtų sprendimą nagrinėjamosiose bylose, net jei šios nuostatos nėra aiškiai nurodytos šių teismų Teisingumo Teismui pateiktuose klausimuose (2017 m. spalio 19 d. Sprendimo *Otero Ramos*, C-531/15, EU:C:2017:789, 39 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).
- 41 Vadinas, net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausimuose formaliai kreipėsi tik dėl Reglamento Nr. 883/2004 XI priedo Ispanijai skirto 2 punkto išaiškinimo, tokia aplinkybė netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam visapusišką Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris galėtų būti naudingas sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar šis teismas juo rėmėsi savo pateiktuose klausimuose. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (pagal analogiją žr. 2017 m. spalio 19 d. Sprendimo *Otero Ramos*, C-531/15, EU:C:2017:789, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 42 Šiuo atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos atitinka SESV 45 straipsnį tiek, kiek jomis pagal Ispanijos socialinės apsaugos sistemos specialią sutartį pasirašęs darbuotojas migrantas įpareigojamas mokėti mažiausiomis įmokų apskaičiavimo bazėmis grindžiamas įmokas, dėl ko, apskaičiuodama teorinį darbuotojo senatvės pensijos dydį pagal Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtą 2 punktą, kompetentinga institucija šios sutarties taikymo laikotarpį prilygina Ispanijoje įgytam laikotarpiui ir atsižvelgia tik į minėto darbuotojo pagal minėtą sutartį sumokėtas įmokas, net jeigu prieš pasinaudodamas teise laisvai judėti šis Ispanijoje mokėjo didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas.



- 43 Taigi esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kuri susijusi su darbuotoju migrantu, valstybės narės piliečiu, dirbusiu ir mokėjusiu įmokas tam tikrą laikotarpį Šveicarijoje, būtina įvertinti nacionalinės teisės nuostatas kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo nuostatas.
- 44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia suprasti, kad savo klausimais, kuriuos būtina nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės nuostatas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurias darbuotojas migrantas, pasirašęs šios valstybės narės socialinės apsaugos sistemos specialią sutartį, įpareigojamas mokėti mažiausiomis įmokų apskaičiavimo bazėmis grindžiamas įmokas, todėl apskaičiuodama jo senatvės pensijos teorinę sumą minėtos valstybės narės kompetentinga institucija šios sutarties taikymo laikotarpį prilygina šioje valstybėje narėje įgytam laikotarpiui ir skaičiuodama atsižvelgia tik į darbuotojo pagal šią sutartį sumokėtas įmokas, net jeigu šis, prieš pasinaudodamas teise laisvai judėti, šioje valstybėje narėje mokėjo didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas, o sėslus darbuotojas, kuris nepasinaudojo teise laisvai judėti, bet pasirašė tokią sutartį, turi teisę mokėti didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas.

### *Dėl prejudicinių klausimų*

- 45 Pirmiausia svarbu priminti, kad Reglamente Nr. 883/2004 nėra įtvirtinama bendra socialinės apsaugos sistema, o leidžiama veikti skirtingoms nacionalinėms socialinės apsaugos sistemoms, ir vienintelis šio reglamento tikslas yra užtikrinti tokių sistemų koordinavimą. Tad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės narės išsaugo savo įgaliojimus socialinės apsaugos sistemų organizavimo srityje (žr., be kita ko, 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2017 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 38 punktą).
- 46 Taigi, nesant suderinimo Sąjungos lygiu, kiekvienos valstybės narės teisės aktuose turi būti nustatytos, be kita ko, teisės į išmokas suteikimo sąlygos (2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2017 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 39 punktas).
- 47 Vis dėlto įgyvendindamos šią savo kompetenciją valstybės narės turi laikytis Sąjungos teisės, ir pirmiausia SESV nuostatų, susijusių su kiekvienam Sąjungos piliečiui pripažinta laisve judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje (2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2017 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 40 punktas).
- 48 Kaip matyti iš Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo 1 straipsnio ir 16 straipsnio 2 dalies, juo siekiama Sąjungos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos piliečių naudai įgyvendinti laisvą asmenų judėjimą šio susitarimo Susitariančiųjų Šalių teritorijose, remiantis Sąjungoje taikomomis teisės nuostatomis, kuriose esančias sąvokas reikia aiškinti vadovaujantis Teisingumo Teismo jurisprudencija (2015 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Bukovansky*, C-241/14, EU:C:2015:766, 40 punktas ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Radgen*, C-478/15, EU:C:2016:705, 36 punktas).
- 49 Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad pagal minėto susitarimo 1 straipsnio a ir d punktus juo siekiama šiems piliečiams suteikti teisę, be kita ko, atvykti, gyventi, dirbti pagal darbo sutartį, taip pat sudaryti tokias pačias gyvenimo, įsidarbinimo ir darbo sąlygas, kokios yra sudarytos piliečiams (2016 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Radgen*, C-478/15, EU:C:2016:705, 37 punktas).

- 50 Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo 8 straipsnio a punkte patikslinama, kad pagal jo II priedą Susitariančiosios Šalys parengia nuostatas dėl socialinės apsaugos sistemų suderinimo visų pirma turėdamos tikslą užtikrinti vienodą požiūrį.
- 51 Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo I priedo 9 straipsnis „Vienodas požiūris“ užtikrina šio susitarimo 2 straipsnyje nustatyto nediskriminavimo principo taikymą vykstant laisvam darbuotojų judėjimui (2015 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Bukovansky*, C-241/14, EU:C:2015:766, 36 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Radgen*, C-478/15, EU:C:2016:705, 40 punktą).
- 52 Dėl pagrindinės bylos pažymėtina, kad – su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuriam šiuo klausimu tenka tokia pareiga, tai patikrins, – atrodo, jog J. Crespo Rey pasinaudojo savo teise laisvai judėti vykdydamas veiklą pagal darbo sutartį Šveicarijos teritorijoje. Darytina išvada, kad jam taikomas Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo ir todėl jis gali remtis minėtu susitarimu savo kilmės valstybėje.
- 53 Šiuo atveju pažymėtina, kad referencinis laikotarpis, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant J. Crespo Rey senatvės pensiją, pagal Bendrojo socialinės apsaugos įstatymo penktąją pereinamojo laikotarpio nuostatą yra laikotarpis nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.
- 54 Iš nurodytų faktinių aplinkybių, apie kurias priminta šio sprendimo 23 punkte, matyti, kad J. Crespo Rey pasirašė 2007 m. gruodžio 1 d. specialią sutartį, pagal kurią iki 2013 m. gruodžio 31 d. mokėjo mažiausia apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas.
- 55 Pagrindinėje byloje, kadangi J. Crespo Rey pasirašė 2007 m. gruodžio 1 d. specialią sutartį, INSS, apskaičiuodamas jo senatvės pensijos teorinį dydį, rėmėsi mažiausia įmokų apskaičiavimo baze.
- 56 Tad, siekiant apibrėžti šiam laikotarpiui tinkamą įmokų apskaičiavimo bazę, INSS pagal Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtą 2 punktą atsižvelgė į J. Crespo Rey įmokas, kurias jis realiai sumokėjo prieš paskutiniosios įmokos Ispanijos socialinei apsaugai sumokėjimąėjusiais metais, tai yra jo pagal 2007 m. gruodžio 1 d. specialią sutartį sumokėtas mažiausias įmokas.
- 57 Kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2007 m. lapkričio 30 d., per kurį J. Crespo Rey dirbo Šveicarijoje, tačiau dar nebuvo pasirašęs šios sutarties, INSS, remdamasis Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtu 2 punktu, atsižvelgė į Ispanijos įmokų apskaičiavimo bazę, kuri buvo taikyta referenciniams laikotarpiams artimiausiu laiku. Šiuo klausimu INSS laikėsi nuomonės, kad šis atvejis buvo susijęs su 2007 m. gruodžio mėn. įmokų apskaičiavimo baze, tai yra mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, kuria remiantis pagal minėtą sutartį J. Crespo Rey sumokėjo savo įmokas.
- 58 Darytina išvada, kad INSS atliktas 2007 m. gruodžio 1 d. specialios sutarties taikymo laikotarpio prilyginimas darbo Ispanijoje laikotarpiui nulėmė tai, kad apskaičiuojant teorinį J. Crespo Rey senatvės pensijos dydį buvo atsižvelgta tik į mažiausią įmokų apskaičiavimo bazę, kuria remiantis jis sumokėjo savo įmokas pagal minėtą specialią sutartį.
- 59 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog prieš įgyvendindamas savo teisę laisvai judėti ir prieš pasirašydamas 2007 m. gruodžio 1 d. specialią sutartį J. Crespo Rey į Ispanijos socialinės apsaugos sistemą mokėjo didesnėmis, palyginti su pagal specialią sutartį taikoma mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas.
- 60 Tad pagal 2003 m. ministro įsakymo 15 straipsnio 4 dalį darbuotojas migrantas neturi teisės toliau mokėti didesnėmis, palyginti su specialioje sutartyje nustatytais, įmokų apskaičiavimo bazėmis grindžiamas įmokas, nes šių įmokų suma, vadovaujantis tokia sutartimi, yra privaloma tvarka nustatyta remiantis mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, kuri patvirtinta Ispanijos bendrosios socialinės apsaugos sistemoje.

- 61 Taigi, jeigu, kaip pagrindinėje byloje, darbuotojas migrantas, prieš pradėdamas naudotis savo teise laisvai judėti ir prieš pasirašydamas specialią sutartį, moka didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas į atitinkamos valstybės narės socialinės apsaugos sistemą, šio darbuotojo remiantis jo pasirašyta sutartimi sumokėtos įmokos neatitinka tų, kurias jis realiai būtų sumokėjęs, jei minėtoje valstybėje narėje savo veiklą būtų toliau vykdęs tomis pačiomis sąlygomis.
- 62 Be to, reikia pabrėžti, kad INSS ir Ispanijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose ir per posėdį Teisingumo Teisme pripažino, kad nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nenustato tokios pareigos sėsliems darbuotojams, kurie nepasinaudojo teise laisvai judėti ir kurie visą savo profesinę karjerą vykdė Ispanijoje. Jie iš tiesų turi teisę mokėti didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas.
- 63 Iš to darytina išvada, kad nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias specialią sutartį pasirašę darbuotojai migrantai įpareigojami mokėti įmokas, kurios apskaičiuojamos remiantis mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, nustato nevienodą požiūrį, pagal kurį sudaromos mažiau palankios sąlygos darbuotojams migrantams, palyginti su sėsliais darbuotojais, kurie visą savo profesinę karjerą vykdė atitinkamoje valstybėje narėje.
- 64 INSS ir Ispanijos vyriausybė šiuo klausimu teigia, kad specialios konvencijos pasirašymo tikslas – leisti darbuotojui migrantui išvengti Ispanijos senatvės pensijos sumos sumažinimo dėl to, kad jis pasinaudojo teise laisvai judėti.
- 65 Vis dėlto pažymėtina, kad, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, darbuotojo migranto, kuris pasirašė specialią sutartį, senatvės pensijos sumos dydis iš tikrųjų gali labai sumažėti, nes, kaip jau nurodyta šio sprendimo 59 punkte, apskaičiuojant šios pensijos teorinį dydį atsižvelgiama tik į pastarojo pagal minėtą sutartį sumokėtas įmokas, tai yra remiantis mažiausia įmokų apskaičiavimo baze apskaičiuotas įmokas.
- 66 Reikia pridurti, kad taip nebūtų, jei toks darbuotojas, pasinaudojęs teise laisvai judėti, įmokas būtų mokėjęs tik kitoje valstybėje narėje ir nebūtų pasirašęs specialios sutarties.
- 67 Iš tiesų Reglamento Nr. 883/2004 XI priede Ispanijai skirtame 2 punkte nustatyta, kad apskaičiuojant darbuotojo migranto bazinę pensiją, kiek tai susiję su kitose valstybėse narėse įgytais laikotarpiais, būtina atsižvelgti į „Ispanijos įmokų apskaičiavimo bazę, kuri buvo taikyta referenciniams laikotarpiams artimiausiu laiku“.
- 68 Taigi, tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai atitinkamas darbuotojas prieš pradėdamas naudotis teise laisvai judėti mokėjo į atitinkamos valstybės narės socialinės apsaugos sistemą didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas, įmokos apskaičiavimo bazė, kuri yra svarbi apskaičiuojant jo senatvės pensijos sumą, yra minėto darbuotojo šioje valstybėje narėje sumokėta paskutinė įmoka, tai yra didesnė įmokų bazė, palyginti su specialioje sutartyje nustatyta mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, įmokų baze.
- 69 Tai reiškia, kad nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriomis darbuotojas migrantas, pasirašęs atitinkamos valstybės narės socialinės apsaugos sistemos specialią sutartį, įpareigojamas mokėti mažiausia įmokų apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas, net jeigu pastarasis prieš įgyvendindamas savo teisę laisvai judėti šioje valstybėje narėje mokėjo didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas, todėl apskaičiuodama teorinę minėto darbuotojo senatvės pensijos sumą atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija prilygina šios sutarties taikymo laikotarpį jos teritorijoje įgytam laikotarpiui ir šio apskaičiavimo tikslu atsižvelgia tik į darbuotojo pagal šią sutartį sumokėtas mažiausias įmokas, gali tokiam darbuotojui sudaryti mažiau palankias sąlygas, palyginti su darbuotojais, kurie visą savo profesinę karjerą vykdė atitinkamoje valstybėje narėje.

- 70 Kiek tai susiję su tuo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kokias išvadas turi padaryti, jeigu būtų konstatuota, kad nacionalinės teisės nuostatos neatitinka Sąjungos teisės, reikia priminti, jog pagal vienodo aiškinimo principą reikalaujama, kad nacionaliniai teismai pagal savo kompetenciją visus veiksmus atliktų atsižvelgdami į visą vidaus teisės sistemą ir taikydami joje pripažintus aiškinimo metodus, kad būtų užtikrintas visiškas Sąjungos teisės veiksmingumas ir priimtas ja siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas (2016 m. liepos 13 d. Sprendimo *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 43 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 71 Žinoma, šis Sąjungos teisę atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo principas turi tam tikras ribas. Tad nacionalinio teismo pareigą remtis Sąjungos teisės turiniu aiškinant ir taikant atitinkamas nacionalinės teisės normas riboja bendrieji teisės principai, ir ši pareiga negali būti pagrindas nacionalinę teisę aiškinti *contra legem* (2016 m. liepos 13 d. Sprendimo *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 44 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 72 Jeigu toks Sąjungos teisę atitinkantis aiškinimas neįmanomas, nacionalinis teismas privalo taikyti visą Sąjungos teisę ir ginti pagal ją suteikiamas asmenų teises, ir prireikus netaikyti bet kurios su ja nesuderinamos nacionalinės teisės nuostatos, jeigu jos taikymas konkrečios bylos aplinkybėmis sukeltų su Sąjungos teise nesuderinamą rezultatą (2016 m. liepos 13 d. Sprendimo *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 45 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 73 Jeigu nacionalinėje teisėje, pažeidžiant Sąjungos teisę, numatomas skirtingas požiūris į kelias asmenų grupes, mažiau palankioje situacijoje esančios grupės nariai turi būti vertinami taip pat ir jiems turi būti taikoma tokia pati sistema kaip ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims. Privilegiuotai grupei priklausantiems asmenims taikoma sistema lieka vienintelė tinkama atskaitos sistema tol, kol netinkamai įgyvendinama Sąjungos teisė (2016 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 46 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 74 Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir kaip jau nurodyta šio sprendimo 63 punkte, sėslūs darbuotojai, kurie pasirašė specialią sutartį, turi teisę mokėti didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas. Taigi šis teisinis pagrindas yra tokia tinkama atskaitos sistema.
- 75 Akivaizdu, teismas, į kurį kreipiamasi dėl ginčo sprendimo, turi nustatyti pagal nacionalinę teisę tinkamiausius būdus, kad būtų pasiektas vienodas požiūris į darbuotojus migrantus ir sėslius darbuotojus. Vis dėlto šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ši tikslą iš esmės taip pat būtų galima pasiekti suteikiant tokią teisę darbuotojams migrantams, kurie pasirašo specialią sutartį, ir leidžiant jiems atgaline data sumokėti didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas, ir taip tokiomis naujomis įmokų apskaičiavimo bazėmis pagrįsti jų teises į senatvės pensiją.
- 76 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės nuostatas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurias darbuotojas migrantas, pasirašęs tokios valstybės narės socialinės apsaugos sistemos specialią sutartį, įpareigojamas mokėti mažiausia įmokų apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas, todėl apskaičiuodama jo senatvės pensijos teorinę sumą minėtos valstybės narės kompetentinga institucija šios sutarties taikymo laikotarpį prilygina šioje valstybėje narėje įgytam laikotarpiui ir šio apskaičiavimo tikslu atsižvelgia tik į pagal šią sutartį sumokėtas įmokas, net jeigu toks darbuotojas, prieš pasinaudodamas teise laisvai judėti, atitinkamoje valstybėje narėje mokėjo didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas, o sėslus darbuotojas, kuris nepasinaudojo teise laisvai judėti ir kuris pasirašė tokią sutartį, turi teisę mokėti didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų baze, bazėmis grindžiamas įmokas.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 77 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

**1999 m. birželio 21 d. Liuksemburge pasirašytas Europos bendrijos ir jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės nuostatas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurias darbuotojas migrantas, pasirašęs tokios valstybės narės socialinės apsaugos sistemos specialią sutartį, įpareigojamas mokėti mažiausia įmokų apskaičiavimo baze grindžiamas įmokas, todėl apskaičiuodama jo senatvės pensijos teorinę sumą minėtos valstybės narės kompetentinga institucija šios sutarties taikymo laikotarpį prilygina šioje valstybėje narėje įgytam laikotarpiui ir šio apskaičiavimo tikslu atsižvelgia tik į pagal šią sutartį sumokėtas įmokas, net jeigu toks darbuotojas, prieš pasinaudodamas teise laisvai judėti, atitinkamoje valstybėje narėje mokėjo didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas, o sėslus darbuotojas, kuris nepasinaudojo teise laisvai judėti ir kuris pasirašė tokią sutartį, turi teisę mokėti didesnėmis, palyginti su mažiausia įmokų apskaičiavimo baze, bazėmis grindžiamas įmokas.**

Parašai.